

اخلاق از دیدگاه آیات و روایات

هاجر پور مزاری^۱، زهرا راستی درخانه ای^۲، نساء برومندی^۳

۱- لیسانس حوزوی، مدرسه علمیه حضرت زینب (س) میناب شماره تماس

۲- لیسانس مدیریت امور فرهنگی، دانشگاه علمی و کاربردی میناب شماره تماس

۳- لیسانس آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی میناب شماره تماس

چکیده:

۱- هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی اخلاق از دیدگاه آیات و روایات می باشد. روشی که از آن استفاده شده است توصیفی، تحلیلی می باشد. بدون تردید سازندگی و اصلاح و تهذیب نفس او در سعادت فردی، اجتماعی، دنیوی و اخروی او نقش به سزایی دارد، بطوری که انسان تمامی علوم را تحصیل کند و کلیه ی نیروهای طبیعت را به تسخیر خویش در آورد، اما از تسخیر درون و تسلط بر نفس خود ناتوان باشد، از رسیدن به سعادت و میل به کمال باز خواهد ماند. تمامی پیشرفت های علمی و صنعتی، در صورتی که با اصلاح درون انسان همراه نباشد کاخ های سر به فلک کشیده ای می مانند بر فراز قله آتشفشان بنا شده باشد از این رو تربیت روحی و اخلاقی انسان و در یک کلام «برنامه انسان سازی» برای هر جامعه فامری به غایت جدی و حیاتی است با وجود این نگاهی به اوضاع جوامع بشری نشان می دهد، آنچه قبل از همه به دست فراموشی سپرده شده، تربیت اخلاقی و معنوی انسان است، همه ناشی از غفلت انسان از امر «تربیت» و سلزندگی روحی و اخلاقی خویش است. در ساختار اخلاق اسلامی، ایمان به عنوان عالی ترین صفت نفسانی هدایت گر مورد تاکید فراوان واقع شده و به همین دلیل تحصیل مبادی و مقدمات آن همانند غلم و یقین به شدت مورد ترغیب و تشویق قرار گرفته است و ابزارها و راه هایی که می تواند آدمی را به این صفات نفسانی ارزشمند برساند همانند تفکر و خواطر و الهامات پسندیده جایگاه ویژه ای در نظام اخلاقی اسلام دارند

کلمات کلیدی: تهذیب نفس، اصلاح درون انسان، تربیت روحی و اخلاقی، صفت نفسانی، علم و یقین، ترغیب و تشویق

مقدمه:

یکی از موضوعاتی که انسان ناخودآگاه به سوی آن کشیده می شود بحث از تهذیب نفس و پاکسازی وجود از صفت ناپسند است مطابقت مباحث اخلاقی با فطرت انسانی باعث می شود که انسان از شنیدن آنها لذت برده و بدون هیچ تأملی قهرمانان میدان مبارزه با نفس را بستاید حقایق اخلاقی عناصر ساختمانی معنوی و روحی بشر است اخلاق اساس فضیلت و ریشه حقایق است. اخلاق خط بطلانی بر ظلمت حیوانیت و تاریکی، و پایانی برای راه شقاوت است. اخلاق نتیجه ی بعثت خاتم الانبیاء حضرت ختمی مرتبت است در ساختار اخلاق اسلامی، ایمان به عنوان عالیترین صفت نفسانی هدایت گر مورد تاکید فراوان واقع شده و به همین دلیل تحصیل مبادی و مقدمات آن همانند علم و یقین به شدت مورد ترغیب و تشویق قرار گرفته است و ابزارها و راه هایی که می تواند آدمی را به این صفات نفسانی ارزشمند برساند همانند تفکر و الهامات پسندیده جایگاه ویژه ای در نظام اخلاقی اسلام دارند. عصر امروز عصری است که انسان از نظر باطنی به حسیص حیوانیت و شرارت کشیده شده است و نیازمند بازنگری در مسائل روحی و اخلاقی خود است و اگر گفته شود مساله ی اخلاق از ضروری ترین مسائل حیاتی و از اساسی ترین برنامه های زندگی است سخنی به گزاف گفته نشده است بدیهی است که انسان به همان اندازه که از فکر داشتن خلفیات و صفات پسندیده لذت می برد از ترک صفات زشتی که در درون او ریشه زده و آثارشان در کردار و رفتار ظاهر گردیده ناخشنود؛ بلکه هراسان است و به همین دلیل است که وارستگان از صفات حیوانی